

2. »Nove oblike« krščanskega življenja

Ustanovitelj Opus Dei –
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

30. Okt. 2023

↗ Nazaj na kazalo

Da se ustanovitelj z vsebino odloka o vzpostavitvi Duhovniške družbe sv. Križa^[1] ni povsem strinjal, je bilo nekaj očitnega, saj tisto besedilo ni pravilno odražalo pristne narave Opus Dei. Prav tako ni ustrezalo

vesoljnemu značaju Dela in torej tudi ni bilo primerno orodje za njegov razvoj po vsem svetu. Zato je Jožefmariju, potem ko je dosegel inkardinacijo duhovnikov Opus Dei v novo Duhovniško družbo sv. Križa, sedaj vest narekovala obveznost, da izpostavi razloge, zakaj ta cerkvenopravna oblika ni bila skladna z dejanskostjo novega pastoralnega pojava, ki ga je Bog prinesel na svet:

Zaradi teh in še drugih razlogov, je priznaval svojim duhovnim otrokom, ne moremo z mirno vestjo sprejeti tega, kar je bilo doslej doseženo, kot nekaj nedotakljivega in dokončnega. Treba je iti naprej in iskati izboljšave, dokler ne najdemo položaja, v katerem bo na pristen način zagotovljeno, kar Bog od nas hoče.^[2]

Obstajal je še en tehten argument za nadaljnje korake, četudi ga ustanovitelj ne omenja, ker je šlo za

precej kočljivo zadevo. Vendar je treba povedati, ker je tako zapisano v javnih in uradnih dokumentih Svetega sedeža, da »nasprotovanje dobrih« ni prenehalo.^[3] Nasprotno, pretila je nevarnost, da se razširi v druge dežele. Jožefmarija je s težkim srcem in zelo obzirno o tem pisal svojemu dobremu prijatelju patru Robertu Cayueli SJ.^[4]

Glas o blatenju in obrekovanju Dela v Španiji je začel prodirati v Rim. Najboljša protiutež tem odmevom so bila priporočilna pisma. V njih se je odsevala svetovna narava apostolskega podviga, ki se je širil med ljudmi vseh položajev in po različnih državah. Po drugi strani so škofje pričali o vdani pokorščini članov Opus Dei do cerkvene hierarhije. Ti so s svojim poklicnim, značilno apostolskim delom vršili tudi neposredno služenje krajevnim cerkvam. Vse to je podkrepilo prošnjo, s katero je bilo Svetemu

sedežu predlagano, naj Delu na osnovi njegovega vodenja, narave in ciljev podeli ureditev papeškega prava.

V drugem tednu svojega bivanja v Rimu, potem ko je bilo zbiranje priporočilnih pisem končano, se je Álvaro obrnil na Kongregacijo za redovnike. (Druge poti ni imel, saj je bil to edini način za obravnavanje tega cerkvenopravnega vprašanja.) Zdelo se je, da s podporo tako obsežne zbirke priporočil ne bo težko doseči, kar so želeli. In vendar je tista prošnja postala jabolko spora. Ne zaradi vsebine, marveč glede postopka, kajti mnjenja svetovalcev so se zelo razhajala. Nekateri so dejansko menili, da bi bilo strukturo Opus Dei mogoče vključiti v okvir veljavnega *Zakonika cerkvenega prava*; drugi pa so upoštevali, da je bil Opus Dei *nova oblika* apostolata, zagovarjali možnost, da ga cerkvenopravno umestijo v

zakonodajo, ki bi ustrezala tem *novim oblikam*. Kakorkoli že, ključna težava je bila, da takšne pravne norme – na žalost ali na srečo – niso obstajale.^[5]—

Ko je Álvaro meseca marca 1946 zadevo predal svetovalcem Kongregacije za redovnike, ga je čakala še ena naloga: stanovanjsko vprašanje. Slej ko prej bodo morali zapustiti prostore, v katerih so prebivali, saj niso imeli najemne pogodbe. Istočasno se jim je z vidika tedanjih razmer ponujala neponovljiva priložnost za nakup kakšne vile ali velikega stanovanja v Rimu. Cene stanovanj so bile smešno nizke. Res pa je tudi, da je bila največja ovira za takšno potezo še vedno pomanjkanje denarja.

»Zdaj si ogledujemo hiše,« piše Álvaro očetu. »Opravljamo dolge pohode in tako izkoriščamo čas, dokler se ne razrešijo odprta

vprašanja.« V zvezi z obravnavo na kuriji mu pravi: »Mislim, da je vsaj do velike noči potrebno ostati tukaj. Zadeva vsekakor sijajno napreduje, vendar se mora urediti hitro in brez spreminjanja česarkoli – in ravno v tem je stvar. So nekatera vprašanja, ki so se jih lotili z velikim zanimanjem (!) in ki spijo spanje pravičnega že dve leti.«^[6] Eden od svetovalcev je Álvaro omenil, da če bi ustanovitelj »bil seznanjen s cerkvenopravnim mehanizmom tako imenovanih *novih oblik*, bi nekatere točke v Konstitucijah oblikoval drugače«.^[7] »Kakorkoli že,« je nadalje poročal Álvaro, »treba se je zahvaliti Bogu: povedali so mi, da sicer običajno spremenijo vse ali skoraj vse člene in potem takó spremenjeno besedilo odobrijo.«^[8]

Tri dni pred prejemom teh novic je oče že začel pisati dolgo pismo svojim sinovom v Rimu – tisto znamenito pismo, ki se začne 24.

marca in konča 30. aprila 1946 –, v katerem se zrcali njegovo nihajoče upanje in naraščajoča nepotrpežljivost. Dotlej se je oče povsem zanašal na to, da bo Álvaro pri svoji nalogi dosegel takojšen uspeh ter se bo po nekaj tednih vrnil v Madrid. Z upravičenim optimizmom je mislil, da priporočilna pisma, ki so z očitno zamudo še naprej prihajala na njegov naslov, ***pač ne bodo ovira in jih bo mogoče pozneje vse skupaj zvezati v knjigo, četudi za izdajo odloka ne bodo potrebna.***^[9]

Te besede je z utemeljenim zadovoljstvom pisal v večernih urah 24. marca 1946. Naslednje jutro se je sreča obrnila. Prispela je Álvarova brzojavka, ki je očetu naznanila nič kaj optimistično vest. V rimski kuriji so mu namreč rekli, da »je nujno treba počakati«. ^[10] Brž ko je oče sporočilo prebral, ga je ta zakasnitev spodbudila k opreznosti: ***Če se stvari***

zavlečejo, piše 26. marca, bo treba razmisliti, ali ne bi bilo dobro, da duhovniček pride sem za kak teden, da si izmenjamo vtise, nato pa se takoj vrne v Rim.^[11]

Morda je od tistega trenutka dalje očetovo dušo začela obhajati slutnja, da se stvar resno zapleta.^[12] Da bi Álvaro, duhovniček, odšel iz Rima, ni bilo primerno, saj je s pomočjo monsinjorja Montinija že zaprosil za avdienco pri Piju XII. Določena je bila za sredo, 3. aprila, opoldne.

Álvaro je imel pripravljenih nekaj besed v italijanščini, da bi njegovo svetost vprašal, ali bi smel z njim govoriti v španskem jeziku. »Ko pa sem ga zagledal,« pripoveduje, »mi je v hipu vse ušlo iz glave in sem rekel kar po špansko.«^[13]

»Seveda, zakaj pa ne!« mu je z južnoameriškim naglasom odvrnil sveti oče.

Álvaro mu je povedal, da je že leta 1943 imel čast biti na sprejemu pri njegovi svetosti. Sedaj je v Rimu, ker ga je ustanovitelj Opus Dei poslal, da bi zaprosil za *decretum laudis*, tej prošnji pa je priloženih štirideset priporočilnih pisem. Álvaro je spregovoril o širjenju apostolata in o položaju Dela. Na svetega očeta je naredilo vtis to, da člani Opus Dei opravljajo apostolat med izobraženci, med katerimi so številni profesorji javnih univerz, pri čemer kot običajni kristjani, kar tudi so, živijo v svetu ter si tam prizadevajo za svetost življenja.

»Kako čudovito!« je pripomnil papež. Nenadoma se je njegov orlovski obraz, razbrazdan zaradi tegob zadnjih let, zjasnil. Uprl je pogled v Álvaro in mu dejal:

»Zdaj se vas natančno spominjam, kakor bi ta trenutek stali pred mojimi očmi v uniformi z vsemi

tistimi odlikovanji. Da, da, prav dobro se spomnim.«^[14]

Nadalje je Álvaro izpostavil težave, s katerimi so se srečali na Kongregaciji za redovnike.^[15] Nato je s sinovskim zaupanjem papežu povedal, kar on sam po pravici označi za »nezaslišano predrznost« s svoje strani.

»Svetemu očetu sem še dejal,« piše, »da nam je pater Larraona predlagal, naj veliko molimo h Gospodu, da bi bil odlok čim prej izdan in da bi ga sveti oče celo sprejel na avdienci, ne da bi bilo treba zanjo zaprositi.«^[16]

Potem mu je v imenu ustanovitelja izročil po en izvod knjig *Sveti rožni venec*, *Opatinja samostana Las Huelgas* in *Pot*, vse čudovito vezane v pergament, opremljene z umetelno izdelanim okovjem, zlato obrezo in papeškim grbom. Papež je naglo iz ovitka vzel *Pot* ter prebral nekaj misli: »Videti je zelo koristno za

meditacijo, to so točke za meditacijo,« je dejal.^[17] Pred slovesom je Álvaro izkoristil priložnost, da svetemu očetu pove še kaj več o tej knjigi, ter omenil, kako so se on sam in vsi člani Dela od ustanovitelja naučili biti dobri papeževi otroci.

* * *

Kaj so bile te *nove oblike*, o katerih so govorili svetovalci rimske kurije? V čem je bila njihova novost, na osnovi katere je neki izvedenec smelo izjavil, da če bi bil ustanovitelj seznanjen z njihovim »cerkvenopravnim mehanizmom«, bi nekatere člene *Codexa* (Posebnega prava Opus Dei) izrazil drugače?

Cerkev je rodovitna in mlada kljub svoji večstoletni življenjski poti. V njenem naročju so se v 20. stoletju pojavila združenja krščanskega življenja in apostolata, ki niso ustrezala strogemu

cerkvenopravnemu pojmu *stanov popolnosti*, bodisi ker njihovi člani niso delali javnih zaobljub, bodisi ker niso imeli skupnega življenja. Te ustanove, zelo raznolike po svojih ciljih in razširjene v mnogih državah, so bile od škofijskih oblasti priznane kot pobožne zveze, bratovščine ali tretji redovi. Ravno zaradi njihove novosti so jih imenovali *nove oblike krščanskega življenja, nove oblike popolnosti*, apostolata ali redovnega življenja oziroma preprosto *nove oblike*.^[18]

Tiste ustanove, ki so za svoje vernike predvidevale skupno življenje, so svoje mesto našle v 12. naslovu 2. knjige *Zakonika cerkvenega prava* iz leta 1917 kot družbe skupnega življenja brez zaobljub. Preostale *nove oblike*, ki so bile cerkvenopravno neobičajne, pa so povzročale težave glede pristojnosti rimskih kongregacij, saj ni bilo predpisov, ki bi urejali vsak

posamezen primer med njimi. Bilo je torej nujno potrebno zapolniti to zakonodajno vrzel. Na nekem kongresu kanonistov leta 1934 se je tedanji tajnik Kongregacije za redovnike izrekel za priznanje *novih oblik* in pozneje, leta 1945, je bila sestavljena komisija, zadolžena za pripravo postopkovnih predpisov za njihovo odobritev.^[19]_____

Naj spomnimo, da je Duhovniška družba sv. Križa leta 1943 od Svetega sedeža prejela *nihil obstat* kot *ustanova skupnega življenja brez zaobljub*, pri čemer je bilo »skupno življenje« tolmačeno kot ohlapen pojem; in bilo je posebej izpostavljeno, da njeni člani niso redovniki. Na ta način je dosegla svojo vzpostavitev na škofijski ravni in široko organizacijsko svobodo, ustrezno njenim lastnim predpisom ter skladno s kanoni 12. naslova 2. knjige *Zakonika cerkvenega prava*. Sedaj, leta 1946, po treh letih, pa je

ustanovitelj znotraj istih cerkvenopravnih okvirov zaprosil za *decretum laudis* (odlok o pohvali), kar je v vseh pogledih pomenilo prehod od škofijske ureditve k papeški ureditvi, se pravi k enoviti organizaciji na svetovni ravni. Istočasno je ustanovitelj želel doseči odobritev statuta, ki bi zagotovil ohranitev pristne narave Opus Dei, tako da bi se jasno videlo, da to ni združenje vernikov, ki bi bilo zgolj kot nekakšen podaljšek priključeno Duhovniški družbi sv. Križa, marveč da je življenjski sok in korenina, iz katere ta Duhovniška družba poganja. Oziroma, rečeno še z drugimi besedami, hotel je pokazati, da duhovniki, ki so bili vključeni v Duhovniško družbo in so izhajali iz Opus Dei, le-temu niso prenehali pripadati.

Ko so svetovalci Kongregacije za redovnike preučili *Zakonik cerkvenega prava* iz leta 1917, so

ugotovili, da je Opus Dei kot pastoralni pojav prinašal težave, ki jih je bilo skorajda nemogoče rešiti znotraj cerkvenopravnih okvirov 12. naslova 2. knjige, tudi če bi sprejeli zelo široko interpretacijo tistih kanonov. Po drugi strani je bilo razmišljanje, da bi v tistem času reformirali *Zakonik* zato, da bi neka porajajoča se ustanova dobila ustrezno pravno podlago, enakovredno sanjarjenju o nemogočih rečeh. Zatorej se ne gre čuditi, da je neki visoki dostojanstvenik rimske kurije Álvaro dejal: ***L'Opus Dei era giunto a Roma con un secolo di anticipo: Delo je prišlo v Rim eno stoletje prezgodaj in edina možna rešitev je bila čakati, saj ni obstajala ustrezna pravna pot za to, kar je Delo predstavljalo.***^[20]

Kaj storiti v takšnih okoliščinah? Ni jim preostalo drugega, kot da gredo po edini poti, ki jim je bila še odprta

in na kateri bi morda imeli več svobode, da se umestijo v neki začasni pravni okvir. To je bila tista pot, ki se je že več let pripravljala za *nove oblike*. Na žalost pa so zakonodajni sistem in postopkovni predpisi, kot je dejal Álvaro, »spali spanje pravičnega«. ^[21]_____

* * *

Álvarova »nezaslišana predrznost« je imela takojšnje posledice. Naslednji ponedeljek se je papež sestal s kardinalom Lavitranom, prefektom Kongregacije za redovnike, ter mu naročil, naj se nemudoma dokonča zadeva v zvezi z *novimi oblikami*. In ko je šel v torek Salvador Canals k patru Larraoni, da bi mu izročil kopije priporočilnih pisem, mu je ta dejal: »Lahko vam čestitam. To bo prvo delo, ki bo odobreno.« ^[22]_____ Potem pa so se začele pojavljati ovire in zastoji. Kot je povedal pater Larraona, ko je preučil Konstitucije

Opus Dei, je »Delo tipično nova oblika in ima nekatere sestavine, ki bi bile na kongresu brez težav sprejete«, ter nekatere druge, ki »naravnost bodejo v oči, tako da bi kardinali na plenarnem zasedanju prav zlahka ugovarjali«. (Med slednje je spadalo dejstvo, da »se v konstitucijah neke duhovniške družbe obravnava ureditev ustanove za ženske«.)^[23]

Odlašanje in zapreke, ki so se vrstile, so očeta puščale v negotovosti. Nekaj se je dogajalo tam, v globini njegove duše. Da bi to razumeli, je dovolj upoštevati nenavaden podatek, ki se nikakor ne ujema z njegovim slogom. Namreč 29. marca s skopimi in oklevajočimi besedami o rimski zadevi piše svojim sinovom: ***V božjih rokah sem***, v naslednjem odstavku pa tista skrivnostna misel: ***Na neki način me sedanje stanje spominja na takratno, ne vem, zakaj. Pač, pač, vem, zakaj.***^[24]

Na tem mestu obstane s peresom v roki ter s pisanjem nadaljuje šele mesec dni pozneje (!), potem ko prejme Álvarovo pismo.^[25]_____

Kaj se je zgodilo z očetovim življenjskim zagonom? Lahko si predstavljamo, da je čisto na trnih in mu težave razjedajo dušo, medtem ko brez predaha potuje po vsej Španiji ter zbira priporočilna pisma. Vendar je ohranil mirnodušnost. Njegov odziv na težave, nastale v rimski kuriji, je prava lekcija vdanosti v božjo previdnost in popolnega zaupanja v Álvaro del Portilla:

Nadaljujem 29. aprila. Iti moram na pot in zaradi kopice zadev nisem mogel odgovoriti na Álvarovo pismo. Glede sprememb, ki jih navajaš, nimam zadržkov, vendar se zdi, da bi bilo bolje stvari pustiti nespremenjene. Ženska veja se ne sme odlomiti od debla. Vse moške

ustanove imajo ženska združenja, bratovščine, pobožne zveze itd., ki so popolnoma odvisne od njih. Če pa ne more ostati tako, je treba to dejansko edinost in odvisnost doseči kot posebno pravico; v tem primeru bi morda lahko pripravili lastne konstitucije posebej za žensko vejo Opus Dei (v ta namen ti pošiljam papirje) in dosegli njihovo odobritev [...].

Skratka, na daljavo ni lahko ugotoviti, kakšna so stališča teh gospodov kanonistov. Bila bi zelo velika škoda, če bi to Božje delo razcepili.

Z vso jasnostjo povej, da te moje hčere niso nune. Ni razloga, da bi jih primerjali.^[26]

Drugi omembe vreden podatek pa je kar štiritedenski premor, ki kakor brezno molka ločuje Álvarovo pismo z dne 19. aprila od njegovega naslednjega dopisa, datiranega s 17.

majem. Vsebina obeh pisem je lahko samo še povečala očetove skrbi. Tako je gotovo moralo biti, saj mu Álvaro pravi, da skoraj vsak dan hodi na Kongregacijo za redovnike, kjer se pater Larraona ukvarja s pripravo odloka o postopku za odobritev *novih oblik*. Bo že res, da božji mlini meljejo počasi, toda Álvaro se je zdelo, da se v rimski kuriji stvari premikajo še počasneje. Priprava gradiva, ki naj bi ga preučila posebna komisija, se je vlekla v nedogled.^[27] Tačas je ustanovitelj gledal, kako so minevali tedni in meseci. Obšla ga je želja, da bi se odpravil v Rim, saj je šlo njegovo potrpljenje h koncu.^[28]

Sobota, 18. maj. Niti včeraj niti danes ni bilo letala. Obakrat vam je bil poslan telegram. Upamo, da bo gospod nadškof lahko šel na pot jutri ali najpozneje v ponedeljek. Nič novega. Kdaj bo končno (!) prispela novica o decretum laudis?^[29]

V Rimu je tekla obravnava dokumentov, ki jih je Álvaro poslal na Sveti sedež. Treba se je bilo držati vseh predpisanih postopkov. To je pomenilo, da so najprej pod drobnogled vzeli Statut. Nato je bila vzpostavljena komisija svetovalcev, ki je primer skupinsko preučila; če je bilo mnenje komisije ugodno, je bila zadeva predana v obravnavo plenarnemu zasedanju. Nazadnje je bilo treba vlogo predložiti v odobritev svetemu očetu. Naš primer je še vedno tičal v prvi fazi postopka, dokler ni bila konec maja sklicana seja komisije svetovalcev, in sicer za soboto, 8. junija 1946. (»Najprej je bil predvideni dan sobota, 1. junij,« pripominja Álvaro, »vendar je 2. junija referendum in nekdo izmed svetovalcev mora oditi iz Rima zaradi glasovanja. Povsod same težave – in najbrž je to normalno.«)

Očetu, ki je že dolgo časa hrepenel po *decretum laudis*, je novica, da se bo komisija končno sestala, vlila poguma: ***Mislím, da bi moral biti dokument izdan na slovesen način***, piše onim v Rimu, ***ravno zato, ker gre za prvi primer med novimi oblikami.***^[31]

Komisija je pričela z delom 8. junija ob pol desetih dopoldne. Kot bo pozneje dejal njen predsednik, pater Goyeneche, je bila to najbolj dolgotrajna naloga od vseh komisij, ki jih je vodil. Vsi njeni člani so se navdušili nad »Posebnim pravom Opus Dei«, ki so ga oni poimenovali »Konstitucije Opus Dei«, in bili odločeni, da plenarnemu zboru predlagajo, naj podeli *decretum laudis*.^[32]

Álvaro ni pustil, da bi ga prevzelo zmagoslavje svetovalcev, ki so drug drugemu in tudi njemu čestitali za »uspeh komisije«, namreč prepričan

je bil, da bi se ob takšnem tempu njegovo bivanje v Rimu preveč zavleklo. »Kot vidite,« poroča očetu, »se tukaj vse podaljšuje. Larraona pravi, da se naš primer obravnava z izredno hitrostjo, kljub temu pa dnevi tečejo in tečejo, a se nič ne zgodi. Če ne bi v vsem videl božje roke, bi bilo zares brezupno.«^[33]

Poletje se je nezadržno bližalo in ni bilo videti možnosti, da bi zasedanja pospešili ter bi bili dokumenti še pravi čas ugodno ovrednoteni s strani komisije, da bi jih nato lahko odobril razširjeni zbor. In kdaj naj bi bil objavljen težko pričakovani odlok o *novih oblikah*, ki bi omogočil odobritev Opus Dei skladno z novimi predpisi? Álvaro se je lotevala utrujenost spričo nenehnega sestankovanja, moledovanja, prepričevanja in sklicevanja na vsemogoče nujne razloge, s katerimi je skušal napraviti konec sicer razumljivi počasnosti strokovnjakov, ki so se ukvarjali s to zadevo.

Njegovo bivanje v Rimu, zaznamovano z neprestanim garanjem, je trajalo že več kot tri mesece.

V ponedeljek, 10. junija, je »po tehtnem premisleku«^[34] pisal očetu: »Jaz sem iztrošil skoraj vse svoje moči.« In v istem pismu: »Edini način za rešitev zadeve bi bilo Marianovo potovanje za štirinajst dni [...]. Če pride, bi to moralo biti v tem ali naslednjem tednu.«^[35] Na ta iskreni klic na pomoč se je ustanovitelj nemudoma odzval:

Prav nič mi ni do potovanja, ki ga ocenjuješ kot koristno: še nikoli nisem bil v slabšem telesnem in duševnem stanju. Vendar sem odločen, da ne bom oviral božje volje, zato sem vseeno naročil, naj še danes dopoldne za vsak slučaj pripravijo moje dokumente. Če grem na pot, bom potoval kot tovarna vreča. Fiat. [...]

Kljub vsemu: če je potrebno, mi brez oklevanja pošlji nujen telegram – in Mariano bo odletel s prvim letalom. Prosíte zanj.^[36]

Álvaro, do katerega te ustanoviteljeve besede še niso prišle, je v sredo, 12. junija, v pismu potrdil svoje stališče: »Očitno je, da sem jaz glede te zadeve iztrošil svoje moči.«^[37] Nato spregovori o nečem drugem: o dolgi avdienci, ki jo je prejšnji dan imel pri monsinjorju Montiniju, pri čemer podrobno poroča o njegovem navdušenju nad Delom in o zavzetosti za napredek postopka v zvezi z *decretum laudis*, ki »se mora urediti nemudoma«, tako je rekel, »saj vsa cerkvena hierarhija gleda na nas z resnično naklonjenostjo.«^[38] Monsinjorju Montiniju, ki je to potem predal papežu, je Álvaro izročil v knjigo zvezana priporočilna pisma, ustanoviteljev življenjepis in

fotografijo svetega očeta, da bi nanjo lastnoročno zapisal blagoslov.^[39]

Srečanje z Montinijem je minilo v pristrčnem vzdušju topline in zaupanja, vendar ga je Álvaro ob slovesu pozabil povabiti na kosilo.

»Ko pa mi bo vrnil priporočilna pisma,« je še zapisano v dopisu, »mu bom odgovoril s potrditvijo prejema in s povabilom na obed. Najbolje bi bilo, če bi kosil pri nas, ko boste navzoči vi.«^[40]

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

^[1] Potem ko je Kongregacija za redovnike 11. 10. 1943 podala *nihil obstat*, je madridski škof Leopoldo Eijo y Garay 18. 12. 1943 z odlokom cerkvenopravno vzpostavil Duhovniško družbo sv. Križa na škofijski ravni. Prim. 2. knjiga, XIV. poglavje, *Isidorova smrt*. »*Nihil obstat*« *Svetega sedeža*.

[2] *Pismo 14. 2. 1944, št. 17.*

[3] *V decretum laudis (Primum Institutum) z dne 24. 2. 1947 (v: Amadeo de Fuenmayor et al., op. cit., Apéndice Documental 22, str. 532–535) piše: Post diuturnas moras multasque probationes Opus Dei, quaverum Dei opus (Act. V, 39), superatis non parvis neque paucis, etiam bonorum, contradictionibus, succrevit et consolidatum est.*

To je bil tudi razlog, da je Kongregacija za redovnike z dnem 13. 8. 1946 izdala pismo *Brevis sane* o pohvali ciljev Duhovniške družbe sv. Križa in Opus Dei (v: Amadeo de Fuenmayor et al., op. cit., Apéndice Documental 21, str. 532), o katerem je ustanovitelj povedal: ***Brez dvoma so videli, da smo takoj potrebovali nekaj v pisni obliki, s čimer bi se mogli braniti; namreč glavni povod za iskanje odobritve v Rimu, pa čeprav zaenkrat ne bi povsem***

ustrezala našim željam, ni bil nič drugega kot dejstvo, da so nas tako kruto preganjali. Na ta način naj bi čutili podporo pri obrambi objektivne resnice (Pismo 29. 12. 1947/14. 2. 1966, št. 167. Kot rečeno v poglavju XII, 4, je ta dokument pismo, ki ga je začel pisati leta 1947 ter ga po večletnem premoru dokončal leta 1966. Nazadnje se je odločil, da se to pismo shrani v Splošnem arhivu Prelature, AGP, kot dokument in se ne razpošlje v centre Dela.)

Pismo o pohvali je bilo potemtakem kompromisna rešitev.

[4] Prim. Pismo iz Madrida patru Robertu Maríi Cayueli Santestebanu SJ, EF-450113.

[5] O pravnem postopku za pridobitev papeške odobritve Opus Dei: prim. Amadeo de Fuenmayor *et al.*, *op. cit.*, str. 145 sl.

[6] Pismo Álvара del Portilla, Rim, 27. 3. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460327-1).

[7] *Prav tam*. Z drobno pisavo Álvaro med vrsticami pojasnjuje: »Ampak to pravi *a priori*, saj Konstitucij še ni prebral.«

[8] *Prav tam*.

[9] Pismo iz Madrida članom Dela v Rimu, EF-460324-2.

[10] *Prav tam*, opomba 4.

[11] *Prav tam*.

[12] Ustanovitelj je tudi sumil, da se José Orlandis Rovira in Salvador Canals Navarrete, ki sta Ávaru pomagala pri pogovorih s svetovalci, nevarnosti nista zavedala. ***V oblakih života***, je zapisal. Prim. *prav tam*.

[13] Pismo Álvара del Portilla, Rim, 5. 4. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460405-1).

^[14] Poleg tega, kar mu je sporočil msgr. Montini, je bil papež o Álvarovi navzočnosti v Rimu tudi neposredno obveščen, ker je 3. marca na avdienci sprejel montseraškega opata Escarréja. Ta mu je spregovoril o apostolatu članov Opus Dei. (»Vaši prijatelji iz Opus Dei!« ga je prekinil sveti oče.) Ob tej priložnosti mu je opat povedal, da je bil Álvaro že posvečen v duhovnika. »Vem, vem,« je odvrnil papež (prim. Pismo Álvara del Portilla, Rim, 12. 3. 1946; AGP Sec. B1 leg. 3, C-460312-1).

^[15] Prim. Pismo Álvara del Portilla, Rim, 10. 4. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460403-1; glede datuma tega pisma prim. *supra*). Korespondenca med Álvaro in ustanoviteljem je potekala prek pisem, v nekaterih primerih pa tudi s pomočjo telegramov. Pisma so se izročala osebno, prenašali pa so jih uslužni prijatelji, laiki ali duhovniki, ki so potovali na relaciji Rim–Španija,

včasih tudi piloti letalske družbe Iberia. V tem je razlog za neenakomerno zaporedje datumov. V telegramih so uporabljali fraze, ki so bile v pismih vnaprej dogovorjene, da bi Jožefmarija Álvaro lahko usmerjal pri njegovih nalogah. Telefonska zveza s Španijo ni bila vzpostavljena.

V zvezi z *novimi oblikami* piše Álvaro ustanovitelju Dela v pismu z dne 27. marca: »Ko o tem kaj izvemo, vam brzojavim, da mi poveste, kako moram ravnati.« Iz njegove drznosti in gotovosti, s katero se je o tem pogovarjal s svetim očetom, je torej očitno, da se je ustanovitelj odločil raziskati možnost rešitve v smeri *novih oblik*.

[16] Pismo Álvaro del Portilla, Rim, 10. 4. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460403-1; glede datuma tega pisma prim. *supra*). Pater Arcadio María Larraona Saralegui CMF, ugleden

pravnik, je bil dolga leta podtajnik Kongregacije za redovnike in član komisije, ki je leta 1945 dobila nalogo pripraviti odlok in predpise, ki naj bi določali postopek za odobravanjenovih *oblik* ter njihovo ureditev. Postal je tajnik te kongregacije, pozneje pa je bil povzdignjen v kardinala in imenovan za prefekta Kongregacije za obrede.

^[17] Pismo Álvaro del Portilla, Rim, 5. 4. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460405-1).

^[18] Za izbor bibliografije o *novih oblikah* in *svetnih ustanovah* prim. Amadeo de Fuenmayor *et al.*, *op. cit.*, str. 163 sl., kjer je opisan razvoj Opus Dei in razvoj teh organizacij v smeri pridobivanja statusa svetne ustanove.

^[19] O razvoju, ki so ga dosegle takšne ustanove, in o nujni potrebi po ustreznih pravnih predpisih govori

dejstvo, da je leta 1938 na srečanje v švicarski St. Gallen prišlo 25 predstavnikov združenj, ki so bila bolj ali manj sekularnega značaja, da bi ob soglasju Pija XI. razpravljali o tem vprašanju.

[20] *Pismo 7. 10. 1950*, št. 18; prim. tudi *Pismo 29. 12. 1947/14. 2. 1966*, št 168; in *Sum.* 245, 555, 2154 in 4668.

[21] Prim. *Pismo Álvaro del Portilla*, Rim, 27. 3. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460327-1).

[22] Prim. *Pismi Álvaro del Portilla*, Rim, 10. 4. 1946 in 19. 4. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460403-1 in C-460419-1).

[23] *Pismo Álvaro del Portilla*, Rim, 10. 4. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460403-1).

[24] *Pismo iz Madrida članom Dela v Rimu*, EF-460324-2.

[25] Ne smemo pozabiti, da je neredna korespondenca med Madridom in Rimom v tem obdobju v veliki meri posledica zgodovinskih okoliščin. Na priporočilo Organizacije združenih narodov so številne države odpoklicale svoje veleposlanike, ukinile diplomatske stike s Španijo in zaprle svoje meje, kar je povzročilo prekinitev mednarodnega transporta in poštnih povezav, kot že rečeno. Poleg tega je treba upoštevati, da so pisma in nekatera priložena sporočila obsegala zaupne vsebine in zadeve vesti, zato jih je bilo treba pošiljati in izročati osebno, po zaupnikih, na katere se je bilo mogoče popolnoma zanesti. Brzjavke iz Rima v Madrid in obratno so se večinoma pošiljale kot poizvedba ali potrditev, da so pisma prispela na cilj. Prim. Pismo Álvara del Portilla, Rim, 19. 4. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460419-1).

[26] Pismo iz Madrida članom Dela v Rimu, EF-460324-2. Papirje, ki jih je poslal ustanovitelj in jih omenja v navedenem pismu, je v Rim osebno odnesel Florentino Pérez Embid, ki se je tam mudil od 6. do 21. maja (prim. José Orlandis Rovira, *op. cit.*, str. 101–103).

[27] »V telegramu sem sporočil, da bo vse končano maja,« piše Álvaro ustanovitelju; vendar je pripravljajno delo komisije še kar trajalo, kljub temu da so pomagali tudi člani Dela in prepisovali dokumente na pisalni stroj; »če ne bi mi priskočili na pomoč, bi trajalo še pet ali šest let, čeprav je pater Larraona zelo zainteresiran«. Prim. Pismo Álvara del Portilla, Rim, 17. 5. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460517-1).

[28] Prim. Pismo iz Madrida članom Dela v Rimu, EF-460516-1.

[29] Pismo iz Madrida članom Dela v Rimu, EF-460518-1.

[30] Pismo Álvaro del Portilla, Rim, 25. 5. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460525-1). Predmet referendumu, sklicanega za 2. junij, je bila oblika vladavine: monarhija ali republika. Izglasovana je bila ukinitvev monarhije in s tem konec vladanja dinastije Savoia. Datum zasedanja komisije je Álvaro potrdil v pismu z dne 3. junija.

[31] Pismo iz Madrida članom Dela v Rimu, EF-460607-1.

[32] Prim. Pismo Álvaro del Portilla, Rim, 8. 6. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460608-1). Komisijo so sestavljali: pater Siervo Goyeneche kot njen predsednik, pater Peter Krämer, pater Cosma Sartori in msgr. Roberto Sposetti. Spremembe, ki so jih naredili v besedilu Posebnega prava Opus Dei, so bile neznatne; na primer, popravili so navedke psalmov skladno z novo različico, ki jo je odobril Pij XII. Prim. *prav tam*.

[33] Pismo Álvaro del Portilla, Rim, 8. 6. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460608-1).

[34] Pismo Álvaro del Portilla, Rim, 10. 6. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460610-1).

[35] *Prav tam.* Mariano – oče oziroma Jožefmarija.

[36] Pismo iz Madrida Álaru del Portillu, EF-460613-1. To ustanoviteljevo pismo je odgovor na Álvarovo pismo, poslano nekaj dni predtem (pismo iz Rima, datirano z 8. junijem). V dnevniku, ki ga je v tistem času pisal Álvaro, je z njegovo pisavo zapisano: »Sobota, 8. junij. Ves dopoldan sem pisal pismo očetu [...]. Očetu smo poslali telegram s sporočilom, da z letalom prihaja Julián Cortés Cavanillas, ki ima pri sebi pisma. [...] da bi v Madridu nemudoma stopil v stik z očetom« (Rimski dnevnik, 8. 6. 1946, AGP Sec. J, 1 leg. 4).

Obe Álvarovi pismi (z dne 10. in 12. junija 1946) je prinesel Luis García Llera, gospodarski ataše španskega veleposlaništva v Italiji, ki je čakal na letalo za Madrid, vendar je le-to prispelo šele v nedeljo, 16. junija. To je Álvaro izvedel naslednji dan. »V večernih urah,« piše v dnevniku, »smo očetu poslali telegram in mu z zamudo sporočili, da je García Llera skupaj s pismi končno odpotoval proti Španiji« (prim. *Dnevnik centra Città Leonina*, 17. 6. 1946, AGP Sec. J, 1 leg. 4).

V pismu z dne 13. junija jasno piše, da novice iz Rima niso prispele:

Predragi Álvaro! Prejeli smo tvoj telegram z naznanilom o pismu, ki ga prinaša García Llera. Do te ure letalo še ni prišlo in pravijo, da ne vedo, ali bo prišlo danes. To potrjujejo Álvarove besede:

»Rim, 12. 6. '46

Predragi oče! Potem ko sem v ponedeljek tako hitel s pisanjem, se je izkazalo, da bo García Llera krenil na pot šele jutri, v četrtek, zjutraj. Še vedno sem istega mnenja kot predvčerajšnjim. Očitno je, da sem jaz glede te zadeve iztrošil svoje moči.«

Z vsem tem je mogoče razložiti odločenost ustanovitelja, ki je bil pripravljen odpotovati **s prvim letalom**, istočasno pa njegovo čakanje. (Letalskih povezav z Italijo takrat ni bilo. Ustanovitelj je razmišljal o letalskem transportu, ker je bilo naznanjeno, da García Llera prihaja v Madrid z letalom. V resnici je García Llera izkoristil lete treh letal, ki jih je španska letalska družba Iberia pridobila iz zapuščine ameriškega vojnega materiala; prim. José Orlandis Rovira, *op. cit.*, str. 106–107).

[37] Pismo Álvaro del Portilla, Rim 12. 6. 1946 (AGP Sec. B1 leg. 3, C-460612-1). To pismo je prispelo v Madrid z večdnevno zamudo.

[38] Pismo Álvaro del Portilla, Rim, 12. 6. 1946.

[39] *Prav tam.* Življenjepis so na Sveti sedež poslali že prej iz Škofije Madrid - Alcalá, 28. 8. 1943 (v: Amadeo de Fuenmayor *et al.*, *op. cit.*, *Apéndice Documental 11*, str. 521–524).

[40] Pismo Álvaro del Portilla, Rim, 12. 6. 1946.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium